

ΠΑΙΖΟΥΝ: Θάνος Πεττεμερίδης, Έλενα Χριστοφή, Πολύκαρπος Πολυκάρπου, Πόπη Αβράμ, Γεωργία Θεοδωρακοπούλου, Παντελής Άντωνας, Αλεξία Γιάγκου-Τσέλο.

Το «Σπασμένο γυαλί» το τελευταίο έργο του Άρθουρ Μίλλερ πρέπει να μοιάζει με το δημιουργό του, ένα σοφό και πολύ ηλιθιωμένο άνθρωπο, του οποίου οι κινήσεις έχουν λιγιστέψει, ο ρυθμός της ομιλίας έχει αραιώσει, αλλά η ουσία των λεγόμενων του έχει πυκνώσει σαν μέλι. Το έργο παρέχει ελάχιστες δυνατότητες σκηνηκής κίνησης, ο λόγος του δε διακοσμείται από συνηθισμένα θεατρικά παιχνιδίσματα ούτε από πρόσθετη δραματοποίηση. Το έργο είναι κτισμένο σαν θεώρημα, στο οποίο πρέπει ν' αποδειχτεί, ότι η ψυχή και το σώμα του ατόμου βρίσκονται σε άμεση εξάρτηση από την ψυχική υγεία της κοινωνίας και την ηθική ακεραιότητα του γύρω του κόσμου. Η λογική δομή του έργου είναι ρωμαλέα. Η στάση του συγγραφέα χαρακτηρίζεται από τη γαλήνη της έσχατης γνώσης, γαλήνη μεταποιημένη από πόνο και αυτογνωσία.

Ο Μίλλερ επικεντρώνει την προσοχή του σ' ένα ζευγάρι αμερικανοεβραίων. Για τον άνδρα η εθνική του συνείδηση μετατρέπεται σε πηγή κοινωνικής κατωτερότητας, η άρνηση της εθνικής του καταγωγής παίρνει τις διαστάσεις της βαθύτερης αυτοάρνησης και του προκαλεί παθολογική συναισθηματική και σεξουαλική ανικανότητα. Για τη γυναίκα η εθνική της συνείδηση αναβαθμίζεται σε πανανθρώπινη ηθική συνείδηση.

Η Σύλβια Γκέλμπεργκ είναι το μόνο πρόσωπο του έργου που έχει την πρόποσα και την ηθικά και συναισθηματικά ανάλογη στην κλίμακα των γεγονότων αντίδραση προς τις πρώτες ειδήσεις για τις μαζικές διώξεις των εβραίων στην Ευρώπη από τους ναζί. Ευαισθητοποιημένη στο έπακρον από τα δικά της βιώματα η Σύλβια νιώθει προσωπική απειλή από τις βίαιες πράξεις ενάντια στους ομοεθνείς της, που για τους ανθρώπους του περιγύρου της φαίνονται απομακρισμένες και άσχετες με τη ζωή τους.

ΘΕΑΤΡΟ - ΚΡΙΤΙΚΗ

«Σπασμένο γυαλί»

Ο Μίλλερ κάνει ψυχανάλυση στο σύνολο από δυο άτομα δεμένα ψυχολογικά σαν συγκοινωνούντα δοχεία. Το γεγονός ότι ο άνδρας καταδιώκει τον Εβραίο, μέσα του κάνει τη γυναίκα του να τον ταυτίζει με τους ναζί διώκτες των Εβραίων και να μεταφέρει τον τρόπο που νιώθει για κείνους στον άνθρωπο δίπλα της. Αυτός ο τρόμος είναι η αιτία της σωματικής της παράλυσης. Μόνο από την οδύνη της παραδοχής των ενοχών του και του σχίσματος της προσωπικότητάς του σε θύτη και θύμα ο Φίλιπ Γκέλμπεργκ βρίσκει τρόπο να λυτρώσει τη γυναίκα του. Ο Μίλλερ ενώνει στην τελευταία κορυφαία στιγμή του έργου του το θάνατο και τη λύτρωση.

Οι πρωταγωνιστές του Σατιρικού ο Θάνος Πεττεμερίδης και η Πόπη Αβράμ περνούν τις εσωτερικές διαδρομές του έργου προσηλωμένοι στο πιστεύω του Μίλλερ, συναισθηματικά φορτισμένοι και υποκριτικά απόλυτα ικανοί ν' αποδώσουν τις ψυχολογικές πτυχές και τις σωματικές αντανάκλασεις των ηρώων τους. Το παίξιμο τους είναι αλληλένδετο και συμπληρωματικό. Με το Θάνο Πεττεμερίδη ο θίασος του Σατιρικού μπορεί και κατευθύνεται σε νέους ρεπερτορικούς ορίζοντες.

Στο έργο υπάρχει το τρίτο πολύ σημαντικό πρόσωπο. Είναι ο γιατρός, ο θεραπευτής. Θεραπεύει όπως πιστεύει ο Μίλλερ σώματα και ψυχές, φτάνοντας στο σώμα της Σύλβιας μέσω της ψυχής του Φίλιπ. Ο Μίλλερ έφτασε σ' ένα σημείο συγγραφικής αυτοπεποίθησης, που δε φοβάται να δημιουργεί στα έργα του μορφές ιδανικές σύμφωνα με το δικό του αποκρυσταλλωμένο σύστημα αξιών, όπως

είναι ο «Τελευταίος Γιαγκί». Ο Πολύκαρπος Πολυκάρπου, ο λόγιος σκηνοθέτης του Σατιρικού, έκανε μια μετάφραση καθάρια και μια σκηνοθεσία που στοχεύει στην απόδειξη του θεωρήματος του Μίλλερ, χωρίς περισπασμούς σε δευτερεύοντες στόχους. Κατά κάποιο τρόπο αυτοθυσιάζεται υποκριτικά δίνοντας πολύ περισσότερη σημασία στη σκηνοθεσία των δυο κεντρικών ρόλων παρά στο κτίσιμο της μορφής του γιατρού. Έτσι ο ρόλος παραμένει μάλλον λειτουργικός και δε διαφαίνεται στην παράσταση όλη η σημασία που δίνει στη μορφή του γιατρού ο Μίλλερ. Ο γιατρός του Μίλλερ έχει μια μαγική συνταγή για τις νευρώσεις του σύγχρονου ανθρώπου να ξαναφέρει μαζί τη γνώση και το συναίσθημα, να προτρέπει τους ανθρώπους να αντιδρούν συναισθηματικά με τρόπο επαρκή και κατάλληλο σε κάθε γνώση, ακόμα κι αν είναι τόσο αρνητική όσο οι πληροφορίες για την «κρυστάλλινη νύχτα» τα πρώτα ευρωπαϊκά πογκρόμ των Εβραίων. Το έργο του Rene Magritte «Οι εραστές» που δεσπόζει στο σκηνικό και την αφίσσα της παράστασης είναι πολύ πετυχημένα επιλεγμένο από τον Ιωσήφ Πολυκάρπου σαν εικονογράφηση αυτής της συναισθηματικής τύφλωσης που καταπολεμά ο Μίλλερ. Δεν μπορώ να θεωρήσω εξ ίσου δικαιολογημένα τα δέντρα που κατά τη γνώμη μου εισφέρουν στην εικαστική πλευρά της παράστασης εκείνη την πρόσθετη δραματοποίηση που αποφεύγει ο Μίλλερ στο κείμενό του.

Ο Παντελής Άντωνας, η Γεωργία Θεοδωρακοπούλου και η Έλενα Χριστοφή αποτελούν το αξιοπρεπές υποκριτικό φόντο της παράστασης και ακολουθούν τους 2 πρωταγωνιστές στη σωστή κατεύθυνση, αλλά και σε κάποια ποιοτική απόσταση. Το μουσικό φόντο της παράστασης (συνθέτης Ευαγόρας Καραγιώργης, τσέλο - Αλεξία Γιάγκου) συμβάλλει στην ατμόσφαιρα αυτοσυγκέντρωσης που επικρατεί στη σκηνή και στην πλατεία και στην προσπάθεια όλων να δοθεί και να ληφθεί το μήνυμα του Μίλλερ.

16. 03. 96,

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ